

Säffle kommun

kommun@saffle.se

Rektorn vid Tegnérskolan

marie.eriksson@saffle.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Tegnérskolan
i Säffle kommun

Tillsyn i Tegnérskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Säffle kommun under Hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Tegnérskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 26-27 september 2012 och den 5-6 november 2012.

Fakta om skolan

Tegnérskolan ligger i Säffle tätort och har cirka 300 elever i årskurserna 7-9. Skolenheten leds av en rektor som tillträdde sin nuvarande tjänst i december 2012. Den rektor som har intervjuats i samband med Skolinspektionens regelbundna tillsyn är den nuvarande rektorns företrädare.

Lärarna är indelade i tre åldersbaserade arbetslag med fyra till fem klasser i varje arbetslag. I varje arbetslag finns en arbetslagsföreträdare. Dessa träffar rektor i en skolsamordningsgrupp en gång per vecka. Inom skolenheten finns möjligheter för elever i behov av särskilt stöd att få delar av undervisningen i en mindre grupp kallad "Forum". Elever som enligt skolans bedömning har mindre omfattande stödbehov kan också få särskilt stöd i engelska och matematik i en annan mindre grupp, i lokaler under Forumm. På Tegnérskolan finns också en klass för asylsökande barn i årskurserna 7-9.

Ett fåtal elever från Tegnérskolan undervisas helt eller huvudsakligen i någon av två kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper, varav den ena drivs i samverkan med socialtjänsten.

Av Skolverkets offentliga statistik framgår att kunskapsresultaten vid Tegnérskolan under åren 2009 till 2011 varit förhållandevis stabila. Meritvärdet har legat omkring 210 och andelen elever som nått målen i alla ämnen kring 80 procent. Båda siffrorna motsvarar ganska väl riksgenomsnittet. Läsåret 2011/2012 förbättrades emellertid kunskapsresultaten vid Tegnérskolan avsevärt; det genomsnittliga meritvärdet steg till 226. Andelen elever som nått målen i samtliga ämnen steg från 77 procent föregående år till 83 procent. Andelen elever med behörighet till något av gymnasieskolans nationella program steg till 93 procent, från att året dessförinnan ha legat omkring 90 procent. Enligt offentlig statistik för år 2012 motsvarade slutbetygen i svenska, engelska och matematik väl resultaten vid de nationella ämnesproven i dessa ämnen. I ämnet kemi förelåg emellertid en diskrepans enligt skolans egen redovisning: 81 procent av eleverna nådde kravnivåerna, medan andelen elever som bedömdes nå minst mål att uppnå var 95 procent.

Helhetsbedömning

Efter att under flera års tid ha redovisat kunskapsresultat i paritet med riksgenomsnittet höjdes det genomsnittliga meritvärdet avsevärt vid Tegnérskolan läsåret 2011/12, från omkring 210 föregående läsår till 226. Även andelen elever med behörighet till något av gymnasieskolans nationella program steg, från 90 procent föregående läsår till 93 procent läsåret 2011/2012. Måluppfyllelsen utvärderas och analyseras vid skolenheten, delvis under rektors ledning och resultaten ligger till grund för fortsatt planering. Det saknas dock en tydlig dokumentation som visar denna analys och utvärdering.

Även om kunskapsresultat i viss utsträckning analyseras gemensamt upplever flertalet av de intervjuade lärarna att de vid tillfället för tillsynen i många avseenden saknar pedagogiskt ledarskap från rektor. De upplever att rektor har begränsad insikt i deras undervisning och menar att rektors tid i alltför hög utsträckning går åt till administrativa uppgifter. Detta får enligt lärarna bland annat som effekt att de upplever att de saknar ett gemensamt förhållningssätt när det gäller att klargöra kunskapskrav och bedöma elevers kunskaper. Detta syns också i de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som produceras vid skolan, som i flera avseenden inte uppfyller författningarnas krav. Eleverna har också, delvis som en konsekvens av att frågan inte har drivits vid skolan, ett otillräckligt inflytande ifråga om undervisningens innehåll. Läroplanen och skollagen är mycket tydliga med att eleverna ska ges inflytande och att lärarna aktivt ska arbeta med att stimulera eleverna att utöva inflytande.

Utöver det fåtal elever vid Tegnérskolan för vilka det har fattats beslut om placering i de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna, ges en anmärkningsvärt hög andel av Tegnérskolans elever särskilt stöd i stor omfattning och/eller varaktigt i annan undervisningsgrupp än den som eleverna normalt tillhör. Utöver att detta strider mot författningarnas betoning på inkludering (där huvudregeln är att elever ska ges undervisning i den gemenskap eller elevgrupp som eleven normalt tillhör) har rektor vid Tegnérskolan inte fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för mer än en av de berörda eleverna.

För eleverna vid Tegnérskolan finns en otydlighet ifråga om vem som är deras rektor. Samtliga av det totala antalet elever som Skolinspektionen har intervjuat uppger att de har två rektorer, vilket inte är korrekt. Bakgrunden till otydligheten ligger sannolikt i att rektor för grundsärskolan i Säffle kommun också har sin arbetsplats vid Tegnérskolan och att det funnits ett omfattande samarbete mellan grundsärskolans rektor och den rektor som till och med hösten 2012 under flera år lett Tegnérskolan. Skolinspektionen vill betona att det är av yttersta vikt att skolan gör klart för eleverna vem som är deras rektor.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att utveckla verksamheten. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Säfle kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 21 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Säfle kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Säkerställa att undervisningen utgår från och omfattar läroplanens/kursplanernas krav.

Motivering

Enligt skollagen ska för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som ska ange utbildningens mål och riktlinjer. Det finns en läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet och det finns en läroplan för grundsärskolan. Läroplanerna innehåller även kursplaner för ämnen/ämnedområden för respektive skolform.

Vid Tegnérskolan får ett fåtal elever i behov av särskilt stöd en del av sin undervisning i en mindre grupp benämnd "Forum". Enligt rektor undervisas samtliga elever i Forum enligt grundskolans läroplan. Vid Skolinspektionens intervju med den lärare som undervisar i Forum får de två inspektörerna uppfattningen att där finns elever som undervisas enligt grundsärskolans kursplaner, trots att eleverna i fråga inte är inskrivna i grundsärskolan. I samband med faktagranskning av beslutet uppger dock rektor och läraren ifråga att det rör sig om ett missförstånd. Avsikten har enligt rektor och läraren varit att beskriva hur läraren för några elever tillämpar en pedagogik lämpad för elever inskrivna i grundsärskolan, därmed, enligt läraren och rektor, inte sagt att eleverna undervisas enligt grundsärskolans kursplaner.

Att det har kunnat uppkomma missförstånd mellan Skolinspektionen och den aktuella läraren kring en så central fråga som enligt vilken kursplan undervisning bedrivs, talar för att det inom skolan behöver förtydligas vilka kursplaner det är som gäller för undervisningen. Det får inte råda några oklarheter kring

vilka kursplaner som gäller för eleverna. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Säffle kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

Motivering

Av skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. I läroplanen anges att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

De elever som Skolinspektionen har intervjuat uppger att deras lärare i regel erbjuder dem vissa möjligheter att påverka arbetssätt och arbetsformer, till exempel vilken typ av redovisningar som ska genomföras och när detta ska ske. Däremot uppger eleverna att de flesta lärarna, bara i mycket begränsad omfattning låter dem påverka innehållet i undervisningen. Utsagorna får stöd av svaren på Skolinspektionens enkät från elever i förra läsårets årskurs nio. Närmare tre fjärdedelar av de svarande instämmer i påståendet att det bara är lärarna som bestämmer vad eleverna ska arbeta med på lektionerna. I skolans verksamhetsplan för läsåret 2011/2012 diskuteras elevernas inflytande, men endast med avseende på inflytande över utbildningen och skollagens bestämmelser om forum för samråd. Det inflytande över undervisningen som läroplanen beskriver tas inte upp i skolans verksamhetsplan. I den mall för pedagogisk planering som skolan använder sig av uppmanas lärarna att i dialog med elever diskutera arbetssätt i undervisningen. Däremot sägs ingenting om innehåll i undervisningen. Såväl skolans rektor som flertalet av de lärare som Skolinspektionen har intervjuat upplever också att inflytande på undervisningens innehåll är ett utvecklingsområde för skolan.

Utredningen visar att eleverna i otillräcklig utsträckning har ett reellt inflytande på undervisningens innehåll och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Trygghet och studiero

Bedömning

Säffle kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Beslut om disciplinära åtgärder ska fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Skolan ska ha rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor.
- Det ska för skolenheten finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Beslut om disciplinära åtgärder enligt skollagen ska dokumenteras skriftligt. Vidare anger skollagen att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, är skyldig att anmäla detta till rektorn. Huvudmannen ska set till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Såväl rektor som de intervjuade lärarna uppger att det emellanåt förekommer att det vid Tegnérskolan fattas beslut enligt skollagen om disciplinära åtgärder. Rektor uppger att åtgärder som vidtagits med anledning av vad skolan uppfattar som grövre förseelser dokumenteras. Däremot uppger rektor att exempelvis beslut om utvisning ur undervisningslokalen inte dokumenteras skriftligt.

Ett fåtal elever vid Tegnérskolan får huvuddelen av sin undervisning vid någon av de två kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper för elever i årskurs 7-9 som finns i Säffle kommun. Enligt personal vid den ena av de två grupperna har det under de senaste månaderna inträffat ett fåtal fall av presumtivt kränkande behandling där elever från Tegnérskolan har varit inblandade. Dessa fall har personalen inte anmält till rektor för Tegnérskolan, utan till rektor för grundsärskolan i Säffle kommun, trots att denne inte är rektor för eleverna i fråga.

Tegnérskolan har antagit en plan mot kränkande behandling som på ett tjänstfullt sätt beskriver rutiner som skolan arbetar efter för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Vid skolan genomförs också kartläggningar av trivselsituationen för elever, men resultaten av kartläggningarna beskrivs inte i planen och omsätts i dokumentet inte heller i åtgärder som ska påbörjas och genomföras under det aktuella året. Vidare saknar planen en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. De två kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper vid vilka ett antal elever från Tegnérskolan undervisas syns överhuvudtaget inte i Tegnérskolans plan mot kränkande behandling.

Utredningen visar att beslut om disciplinära åtgärder inte dokumenteras i enlighet med författningarnas krav. Utredningen visar också att personal och lärare som får kännedom om att en elev vid Tegnérskolan, i samband med verksamheten, anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, inte alltid anmäler detta till rektor för Tegnérskolan. Vidare saknar skolenhetens plan mot kränkande behandling en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under året och en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. De två särskilda undervisningsgrupper vid vilka ett antal elever från Tegnérskolan har placerats, syns inte heller i planen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 6 § andra stycket, 5 kap. 24 § skollagen.

6 kap. 6 och 8 § skollagen.

Särskilt stöd

Bedömning

Säffle kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor ska fatta beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav.
- Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av skollagen eller annan författning.
- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att en elev har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla det till rektor.

- Rektor ska fatta beslut om åtgärdsprogram och åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är.
- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skollagen ska den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att en elev har andra svårigheter i skolsituationen, anmäla det till rektor, som ska se till att behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Enligt skollagen ska särskilt stöd ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av skollagen eller annan författning. Om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar kan rektor besluta om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för studierna (anpassad studiegång). Vidare anges i skolförordningen att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionen har tagit del av de beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång som har fattats av rektor vid Tegnérskolan. Det finns numera beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för det fåtal elever från Tegnérskolan som undervisas i det som av skolan benämns särskild undervisningsgrupp (i huvudsak två kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper). I ett fall anger beslutet emellertid en annan särskild undervisningsgrupp än den som eleven faktiskt är placerad i. När det gäller de beslut om anpassad studiegång som har fattats av rektor vid Tegnérskolan så anger dessa i flera fall inte vari anpassningen består, såsom vilka avvikelser från timplanen som gjorts.

Särskilt stöd vid Tegnérskolan ges inte sällan i annan undervisningsgrupp än den som de berörda eleverna normalt hör till. Ett fåtal elever ges särskilt stöd i en lokal benämnd "Forum". I Forum, som är inrymt i Tegnérskolan, ges eleverna särskilt stöd i samhällsorienterande ämnen och matematik. Därutöver tillbringar de berörda eleverna även sin tid för språkval, alternativt svenska, i Forum, då de enligt den lärare som undervisar i Forum får stöd i olika ämnen utifrån deras aktuella behov.

Särskilt stöd i ämnena engelska och matematik vid Tegnérskolan ges i stor utsträckning i lokaler belägna under Forum. Det innebär att berörda elever läm-

nar de undervisningsgrupper de normalt hör till för att ges särskilt stöd i engelska och/eller matematik i mindre grupper. För närvarande är det totalt närmare 50 elever som får sin undervisning i dessa lokaler. Omkring en fjärdedel av eleverna ges särskilt stöd i både engelska och matematik, övriga i något av ämnena. I årskurs 9 undervisas inte någon elev i matematik i lokalerna belägna under Forum. Det framkommer dock vid intervjuer att eleverna från åtminstone två av klasserna i årskurs 9 är nivågrupperade och indelade i en grön och en röd grupp i matematik. Huruvida dessa grupper är permanenta för eleverna och innebär att alla betygssteg inte kan uppnås i respektive grupp är dock inte utrett.

Nästintill samtliga av eleverna i Forum ges särskilt stöd i engelska i lokalerna under Forum. Dessa elever ges i flera fall särskilt stöd i såväl samhällsorienterande ämnen som matematik i Forum. Därutöver tillbringar de sin tid för språkval i Forum. Dessa elever tillbringar därigenom i flera fall omkring en tredjedel eller mer av sin skolvecka utanför sin ordinarie elevgrupp. I likhet med eleverna i lokalerna under Forum undervisas de inte sällan utanför sin ordinarie elevgrupp under flera terminer i de ämnen det handlar om. Trots detta har skolan bara fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för en av eleverna.

Tegnérskolan har en skriftlig beskrivning av hur personal ska agera om de identifierar en elev som kan vara i behov av särskilt stöd. Beskrivningen ger inte uttryck för att rektor ska kontaktas direkt när en elev kan vara i behov särskilt stöd, utan kontakten med rektor föregås av diverse olika åtgärder, bland annat kontakt med hemmet. Rektor, skolans specialpedagog och några av de intervjuade lärarna uppger emellertid att den etablerade gången är att kontakta rektor som det första steget. Andra lärare säger emellertid att det finns lärare som går direkt till speciallärare, istället för att meddela rektor när de identifierar en elev som kan vara i behov av särskilt stöd.

Av de åtgärdsprogram från Tegnérskolan som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte elevens behov tydligt. Exempelvis är det i många fall svårt att utläsa varför de elever som ges särskilt stöd i mindre grupper skulle ha behov av det. Vidare fattar rektor vid Tegnérskolan beslut på en särskild blankett om att upprätta åtgärdsprogram, men fattar inte beslut om det resulterande faktiska åtgärdsprogrammet och dess innehåll. När det gäller åtgärdsprogram för de elever som placerats i kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper har dessa i några fall inte beslutats av rektor för Tegnérskolan, utan av rektor för grundsärskolan i Säfle kommun.

I intervjuer med lärare vid Tegnérskolan framkommer att studiehandledning på modersmålet inte alltid ges trots att det finns elever som är i behov av det. Rektor uppger att skolan använder sig av IT-verktyg för att tillgodose behovet

av studiehandledning på modersmålet. Någon personlig handledning får dock inte eleverna.

Av utredningen framgår att en anmärkningsvärt stor andel av Tegnérskolans elever ges särskilt stöd utanför de elevgrupper som eleverna normalt tillhör. Flera av dessa elever undervisas utanför sin ordinarie elevgrupp i hög omfattning (i några fall omkring en tredjedel eller mer av sin skolvecka) och/eller varaktigt (inte sällan under flera terminer). Trots detta har rektor endast fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för en av de berörda eleverna.

Utredningen visar vidare att det fåtal beslut som har fattats vid Tegnérskolan om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång inte alltid korrekt anger vilken särskild undervisningsgrupp eleven placerats i eller vari anpassningen består. Vidare visar utredningen att det förekommer att lärare som uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd, inte anmäler detta till rektor. Utredningen visar också att rektor vid Tegnérskolan på en särskild blankett fattar beslut om att upprätta åtgärdsprogram. Däremot fattar rektor, i strid med författningskraven, inte beslut om innehållet i och det faktiska åtgärdsprogrammet. Därmed mister eleven och vårdnadshavare möjligheten att överklaga åtgärdsprogrammet. Av utredningen framgår att det vid Tegnérskolan saknas tillräcklig studiehandledning på modersmålet för de elever som behöver det. De IT-verktyg som skolan använder sig av kan inte fullt ut svara mot kraven på studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8-9 och 11-12 §§ skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Säffle kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Eleverna ska informeras om grunderna för betygssättningen.
- Skriftliga omdömen i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.
- De individuella utvecklingsplanerna ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skollagen anger att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygsättningen. Skollagen anger vidare att läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång varje termin ska ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

Samtliga av de elever som Skolinspektionen har intervjuat menar att det stora flertalet lärare vid skolan brister i fråga om att informera om grunder för betygsättning. Eleverna uppger att ett fåtal lärare presenterar och förklarar kunskapskraven, men att detta är sällan förekommande. I de enkäter som för Skolinspektionens räkning besvarats av elever i förra årets årskurs 9 tycker omkring en fjärdedel av eleverna att påståendet "Jag vet vad jag behöver kunna för att kunna nå kunskapskraven på skolan" stämmer dåligt. Rektors uppfattning är att lärarna inte arbetar på ett likartat sätt, trots att det finns en ram för pedagogiska planeringar och att eleverna alltför ofta har svårt att förstå vad som förväntas av dem. Lärarna bekräftar i intervjuer i hög utsträckning den bild som eleverna och rektor ger. Lärarna tycker att de har fått otillräcklig fortbildning kring bedömningsfrågor och upplever att de har svårt att förklara kunskapskrav som de själva inte alltid förstår fullt ut. Lärarna efterlyser en gemensam bedömningspolicy. I Skolinspektionens enkät anser hälften av lärarna att påståendet "På den här skolan är det tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsresultat ska gå till" stämmer dåligt.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Det finns ämnen där elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven framgår. Samtidigt finns flera exempel där de skriftliga omdömena om elevens kunskapsutveckling helt saknar koppling till kunskapskraven, utan kommenterar egenskaper t.ex. "du är ambitiös" eller "du är en riktigt trevlig kille". Rektor har vidare fattat beslut om att den individuella utvecklingsplanen ska innehålla omdömen om elevens sociala utveckling. Dessa relaterar i många fall inte till läroplanen, utan är också av karaktären egenskapsomdömen, t.ex. "J är snäll, glad och har en positiv inställning". Lärarna uppger att de delvis saknar ledning när det gäller hur individuella utvecklingsplaner ska formuleras samt att de upplever att omdömen om social utveckling tar uppmärksamhet och kraft från omdömen om kunskapsutveckling. Skolinspektionen har vidare tagit del av de individuella utvecklingsplaner

med skriftliga omdömen som används för elever vid Tegnérskolan som placerats i den särskilda undervisningsgruppen Pygmalion. Vid Pygmalion används ett dokument benämnt "Sammanställning ur kunskapsperspektiv", som en motsvarighet till individuell utvecklingsplan med skriftligt omdöme. Dessa har inte samma form som resterande elevers individuella utvecklingsplaner vid Tegnérskolan. De skriftliga omdömen som ges i dessa dokument relateras emellertid inte alltid till kunskapskraven, utan beskriver inte sällan mer vad eleven har gjort. Därutöver saknas en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Utredningen visar att eleverna i otillräcklig utsträckning informeras om grunderna för betygsättning. Vidare visar utredningen att elevens vårdnadshavare inte fortlöpande informeras om elevens kunskapsutveckling eftersom de skriftliga omdömena inte avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Utredningen visar också att de omdömen som förekommer om elevens utveckling i övrigt, i många fall inte tydligt relaterar till läroplanen. De individuella utvecklingsplanerna sammanfattar heller inte alltid tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 15 § och 10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Säffle kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Vidare ska det enligt skollagen på skolenhetsnivå genomföras ett systematiskt kvalitetsar-

bete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs.

Flertalet av de lärare som Skolinspektionen har intervjuat upplever att rektors tid äts upp av administrativa uppgifter och att rektor har mycket begränsad kunskap om deras undervisning. Klassrumsbesök av rektor förekommer enligt de intervjuade i stort sett inte. Utsagorna får stöd av den enkät som Skolinspektionen har genomfört bland pedagogisk personal vid Tegnérskolan. Omkring hälften av de tillfrågade tycker att påståendet "Rektor har god kunskap om det dagliga arbetet i skolan" stämmer dåligt. Rektor uppger att de administrativa uppgifterna är mycket tidskrävande och att klassrumsbesök sällan hinns med, trots att rektor har som permanent ambition att genomföra sådana.

Bland annat som en effekt av rektors bristande kunskap om lärarnas undervisning, upplever flertalet av de lärare som Skolinspektionen har intervjuat att de saknar pedagogisk ledning från rektor. Även de utsagorna får stöd av Skolinspektionens enkät där fler än hälften av de tillfrågade inte tycker att påståendet "rektor tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan" stämmer. Rektor upplever också att det pedagogiska utvecklingsarbetet borde vara mer livaktigt vid enheten, men uppger att ansvaret för detta i stor utsträckning har överlåtits till pedagogerna själva.

Den pedagogiska personalen vid de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper vid vilka några av Tegnérskolans elever har placerats, uppger att det är rektor för grundsärskolan i Säffle kommun som ansvarar för att leda det pedagogiska utvecklingsarbetet. Rektor vid Tegnérskolan har inte delegerat dessa uppgifter. Rektor vid Tegnérskolan medger dock att ansvaret för verksamheten vid de särskilda undervisningsgrupperna i allt väsentligt ålagts rektor för grundsärskolan i Säffle kommun.

Rektor och intervjuade lärare uppger att utbildningen regelbundet planeras, följs upp och utvärderas, delvis under ledning av rektor. Rutiner för kvalitetsarbetet finns också väl beskrivna i skolenhetens dokumentation. I samband med läsårsstart antas en framtätsyftande verksamhetsplan. Skolinspektionen har tagit del av en sådan plan för läsåret 2011/2012. Däremot saknas än så länge en dokumenterad uppföljning och utvärdering av läsåret 2011/2012.

För eleverna vid Tegnérskolan finns en otydlighet ifråga om vem som är deras rektor. Samtliga av det totala antalet elever som Skolinspektionen har intervjuat uppger att de har två rektorer, vilket inte är korrekt. Bakgrunden till otydligheten ligger sannolikt i att rektor för grundsärskolan i Säffle kommun också har sin arbetsplats och en del av sin tjänst vid Tegnérskolans grundskola och att det funnits ett omfattande samarbete mellan grundsärskolans rektor och den rektor som till och med hösten 2012 under flera år lett Tegnérskolan.

Utredningen visar att rektor vid Tegnérskolan har bristfälliga kunskaper om det inre arbetet i skolan och därmed i otillräcklig utsträckning ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning. Detta gäller i synnerhet verksamheten vid de särskilda undervisningsgrupper vid vilka några av Tegnérskolans elever har placerats. Vidare saknas delvis en dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet vid Tegnérskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 §, 4 kap. 6 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Marie Sjöberg och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Henrik Frykman
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).